

ČÍM MĚ ALENA PŘEKVAPILA?

Tim, jak zvládá cestování! Dostat se z Valašského Meziříčí do Prahy je několikahodinová a hlavně únavná záležitost, ale na ní nebylo nic znát. Na rozhovor dorazila usměvavá, s dobrou náladou a nadhledem. Nevadilo jí tropické počasí ani rozkopané město. V jedné sympatické kavárně na Vinohradech jsme si daly kávu a dort (ona čokoládový, já věneček) a pak jsme propovídaly odpoledne. A kdyby nemusela odjet na focení, sedíme tam snad dodnes... S Alenou je to stejné jako s jejími knihami – člověka tak pohltí a okouzlí, že zapomene na čas. (Martina Vlčková)

Muže mám ráda, ale blíž mám k ženám

PRVNÍ ROMÁN PSALA DLOUHÝCH DESET LET, DNES JICH MÁ NA KONTĚ CELKEM PĚT A VŠECHNY PATŘÍ MEZI BESTSELLERY. SPISOVATELKA ALENA MORNŠTAJNOVÁ JE PŘÍKLADEM TOHO, ŽE KDYŽ ČLOVĚK PO NĚČEM OPRAVDU TOUŽÍ, MUSÍ OPUSTIT SVOU KOMFORTNÍ ZÓNU A VRHNOUT SE DO TOHO PO HLAVĚ.

Patříte mezi nejúspěšnější české spisovatelky, na jejichž knížky, autogramiády a besedy se stojí fronty. Jak si tu slávu a zájem užíváte?

Občas je to docela hektické, ale v každém případě příjemné. Víte, spisovatelství je osamělá činnost, při které sedíte hodiny a hodiny u počítače pouze se svými myšlenkami. Dříve jsem si to kompenzovala tím, že jsem vedla jazykové kurzy, teď si to vynahrazuji právě různými setkáními se čtenáři. Hezky si popovídám, dozvím se spoustu nových věcí a jsem spokojená.

Povahou jste extrovert, nebo spíš introvert?

Vlastně jsem taková rozpolcená – tu svoji spisovatelkou samotou mám ráda, ale na druhou stranu bych v ní nemohla žít pořád. Potřebuju z toho klidu čas od času vypadnout, ale nemám ráda davy. Besedy samozřejmě bez problémů zvládnou a mám z nich radost, ale třeba do kotle na fotbalovém stadionu bych nikdy nešla. Obrovské množství lidí na jednom místě mě stresuje.

Jakou cestou jste se vlastně dostala ke psaní? Bavilo vás třeba už na základní škole?

Myslíte takové ty literární soutěže, ve kterých se v před-revoluční době oslavoval mír a přátelství mezi národy? Vždycky jsem chtěla psát, ale tohle mě opravdu nikdy nelákalo. Takže touha byla, ale doba mě držela zkrátka. A když potom přišla sametová revoluce, zase nebyl čas.

Měla jsem hodně jiných povinností, učila jsem, překládala, starala se o děti.

Ta pravá chvíle nastala až na konci milénia. Tehdy jsem se rozhodla, že skončím ve stálé práci a stanu se překladatelkou a učitelkou jazyků na volné noze. A konečně jsem začala psát.

Takže se dá říct, že jste si splnila svůj velký sen?

Ano, ale hlavně mi došlo, že život strašně rychle utíká. A že pokud bych se psáním nezačala, tak bych možná jednou hořce litovala... Čas máme všichni, jenom si ho neumíme udělat.

Co se vám honí hlavou, když začínáte psát nový příběh? Jaký je to pocit?

Je to zvláštní – začátek mi jde vždycky dobře, dokonce jich mám v hlavě klidně pět a můžu si z nich vybírat. Ale ty další dny je to horší, navazování a pokračování příběhu už je namáhavější. Nejtěžší je první věta další kapitoly.

Udržujete při psaní nějaký řád? Máte svoje pevné rituály?

Určitě. Svůj pracovní den začínám v devět hodin ráno vyřizováním pošty. Odpovídám na žádosti o rozhovory, domlouvám detaily autogramiád a cest za čtenáři. Vlastně nejpłodnější část dne trávím e-mailovou komunikací, ale jinak to neumím. Nerada před sebou něco tlačím, chci mít čistý stůl i hlavu. K samotnému psaní se dostanu tak v deset nebo jedenáct dopoledne. Poté následuje oběd, malá siesta a pak zase píšu až do večera. Když se daří, tak vyplodím dvě až tři stránky za den. V každém případě v tom mám určitý systém a vyhovuje mi to.

A co když je krásné letní počasí? Neláká vás počítač vypnout a jít na čerstvý vzduch?

Řeknu to takhle – mám zahradu a není v dobrém stavu.

Jak řešíte případné krize, kdy se člověk při psaní zasekne a neví, jak dál?

To se mi často nestává, protože mám příběh vymyšlený. Než ale dostanu náladu na psaní, tak to samozřejmě chvíli trvá, neposadím se a hned nezačnu. Přečtu si, co jsem napsala předchozí den, trochu to upravím a tím se naladím. A pak hledám tu první větu... Rozhodně to není tak, že by to ze mě tryskalo. Je to dřina, alespoň pro mě. Jiní autoři to možná mají jinak.

Pracná musí být určitě i příprava, vaše romány jsou plné dobových reálií a opíráte se o skutečná fakta.

Než se vrhnu do psaní, tak si o konkrétní době nejdřív hodně čtu – jak lidé žili, v čem chodili oblečení, jakým autem jezdili, co si objednávali v restauraci či kupovali v obchodech. Člověk se musí do té atmosféry dostat a dokonale ji nacítit. Bez toho by to nešlo.

Ve vašich románech vystupují silné ženy, které bojují s nepřízní osudu. Mají nějaký reálný předobraz třeba přímo z vaší rodiny?

To ne, záměrně si hlídám, aby se v mých knížkách nikdo z mého nejbližšího okolí neobjevil. Nechci se nikoho dotknout. Ale určitě je v nich otisk mého dětství, určitá atmosféra, kterou jsem zažila jako dítě. Milovala jsem třeba svoji babičku a její přístup k životu. Když viděla, že se nějaká ženská hroučí kvůli blbostem, tak říkávala: „Hadr do ruky a na okna s ní!“ Fňukání, sebelítost a lpění na věcech, které nelze vrátit, neměla ráda.

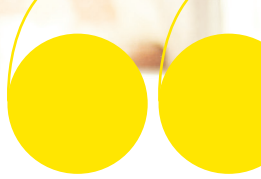
S touhle vnitřně silnou babičkou jste jako malá vyrůstala?

Ano, vlastně se dá říct, že pocházím z ženského prostředí. Měla jsem tatínka, ale každý den k nám chodila babička a maminka sestra. Nevěděla jsem, co je školní družina. Ráno mě babička vypravovala do školy a odpoledne čekala s uvařeným obědem. A když se pak maminka

ALENA

MORNŠTAJNOVÁ (56)

- **Vystudovala angličtinu a češtinu** na Filozofické fakultě Ostravské univerzity. Pracovala jako lektorka anglického jazyka a překladatelka, dnes překládá a píše vlastní knihy. **V roce 2013 debutovala románem Slepá mapa.** Následoval *Hotýlek* (2015), *Hana* (2017), *Strašidýlko Straša* (2018) a *Tiché roky* (2019).
- Román *Hana* byl přeložen do desítek cizích jazyků a **získal řadu ocenění.** Na světě je jeho divadelní adaptace a prodána jsou také práva na zfilmování.
- Žije spokojeně **ve Valašském Meziříčí.** Je vdaná, má dvě dospělé dcery a dvě vnučky.
- Další informace najdete například na www.hostbrno.cz nebo www.ndbrno.cz.

**„ZA SVŮU RODINU JSEM MOC VYDĚČNÁ, ZVLÁŠTĚ
V DNEŠNÍ DOBĚ, KDY SE VZTAHY ROZPADAJÍ.“**

„DOŠLO MI, ŽE POKUD BYCH SE PSANÍM
NEZAČALA ZABÝVAT, TAK BYCH JEDNOU LITOVALA.“

vrátila z práce, uvařily si kafe a povídaly si. Když jsem povyrosla, tak mě to samozřejmě moc nezajímalo, raději jsem si chodila číst do svého pokoje, ale tu ženskou atmosféru jsem vnímala. A je kolem mě dodnes – sama mám dvě dospělé dcery. Tím ale neřkám, že nefandím mužům. Mám je ráda, ale blíž mám rozhodně k ženám. Moje kamarádky, které mají bratry, to zase mají naopak. Je jim bližší spíše mužské myšlení než to ženské. Je to věc výchovy a prostředí, do kterého se narodíte.

Co říká rodina vašim spisovatelským úspěchům? Jak se vyrovnali s tím, že doma mají autorku bestsellerů?

To je docela vtipné, protože to berou automaticky. Vůbec je to nevyvádí z míry. Na první knížce jsem pracovala deset let, a když jsem ji měla hotovou, nevěděla jsem, co dál. A tak jsem šla za svou starší dcerou, která právě dostudovala vysokou školu, obor knihovnictví, aby mi poradila, co s tím. A ona mě rovnou poslala do jednoho nakladatelství v Brně. Tam mi knížku přijali a vydali, což dcera brala jako samozřejmost. A stejně tak i zbytek rodiny. Neznali situaci na trhu, mysleli si, že úspěšná je každá kniha, která se objeví na pultech. A vlastně si to myslí i dneska.

Mluvíme o ženách, ale ještě jsme nezmínili vašeho manžela, s nímž žijete pětadvacet let. Jak byste ho popsala?

Jako podporujícího. Vždycky mi nechával prostor a povzbuzoval mě ve všem, co jsem dělala. Když bylo potřeba, pohlídal děti, postaral se o domácnost, jistil mě finančně. A mým parťákem je i dneska – třeba mě vozí na besedy, pokud jsou tedy poblíž našeho bydliště. Některé mé odpovědi na otázky čtenářů už musel slyšet tisíckrát, ale pořád se tváří, že ho to baví... Sám mimochodem hodně čte a v knihkupectví je schopný strávit třeba hodinu. Měla jsem štěstí, že jsem potkala právě jeho. A on mě, samozřejmě. Je moc fajn, že jsme spolu – doma i na cestách.

Žijete ve šťastné a spokojené rodině, ale vaše poslední knížka s názvem Tiché roky vypráví vlastně o opaku. Proč?

Jen si nemyslete, někdy nám to samozřejmě zaskřípe, ale jsem za své rodinné zázemí moc vděčná, zvláště v dnešní hektické době, kdy se partnerské vztahy rozpadají. A přesně to mě inspirovalo. Určitě jste to taky zažila – někdy něco

vyřkneme a druhý to špatně pochopí. Slovo je mocná zbraň. A stejně tak nebezpečné může být i mlčení. Lidé si můžou být blízcí, ale nedokážou mluvit o tom, o čem by měli. Přitom konflikt mezi nimi je úplně zbytečný, stačilo by si o něm promluvit, vytáhnout na světlo všechna ta nedorozumění, bolístky a nevyřikávané problémy... Tak přesně o tom jsem se rozhodla vyprávět. A v hlavě už mám další témata, o kterých se chystám psát.

Dokážete vůbec někdy vypnout? Nad ničím nepřemýšlet, jen tak být a užívat si to?

V tom mám rezervy, přiznávám. Když nepíšu, tak opravdu hodně čtu – večer a někdy i ráno. Je to pro mě velká relaxace stejně jako cvičení. I když to je spíš nutnost, aby moje záda přežila to dlouhé sezení u počítače. V každém případě se denně snažím mít nějaký čas sama pro sebe – po probuzení si dopřávám dlouhou snídani, odpoledne procházku, abych okysličila mozek. A pak ráda jezdím do Prahy, kde mimochodem bydlí jedna z mých dcer. Jezdím tam samozřejmě i pracovně, ale vždycky si najdu čas na setkání s kamarádkami a společně zajdeme třeba na nějakou besedu, křest knihy nebo večeri.

Pulty knihkupectví jsou plné knížek a každý den přibývají další. Co vás v poslední době zaujalo?

Jsem například velkou fanynkou amerického spisovatele Johna Irvinga. Mám ráda jeho román Modlitba za Owena Meanyho, ve kterém nechybí osobitý humor ani hluboký soucit. A pak mě moc baví Angličan s japonskými kořeny Kazuo Ishiguro. Ten před dvěma lety získal Nobelovu cenu za literaturu – a právem. Jeho příběhy jsou strhující.

Prozradíte, jaký bude váš příští román?

Nezlobte se, ale to neprozradím. O práci se má mluvit, až když je hotová. Jediné, co řeknu, je, že mám napsané první dvě kapitoly.

Takže pokud chápu dobře, letošní léto strávíte psaním?

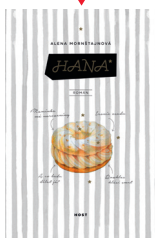
Z jedné části ano, z té druhé budu odpočívat a věnovat se svým blízkým. Po všech těch besedách, autogramiádách a výletech za čtenáři jsem jim musela slíbit, že budu nějakou dobu doma. Jinak by se prý se mnou rozvedli. ■

MARTINA VLČKOVÁ

FOTO: ANNA KOVAČÍK (3), ARCHIV; STYLING: IVANA PRAŽKOVÁ; MAKEUP: VLAŠY; LUCIE JANKŮ / KEVIN MURPHY; PRODUKCE: LINDA MAJEROVÁ; DEKUJEME OBCHODNÍM MARELLA, MARKS & SPENCER A H&M ZA ZAPŮJČENÍ OBLIČENÍ.

ALENINY KNIHY

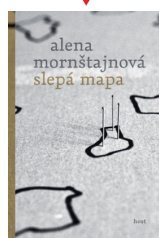
NA KONTĚ JICH MÁ ZATÍM PĚT, JEJÍ ROMÁN S NÁZVEM HANA BYL DOKONCE PŘEVEDEN I DO DIVADELNÍ PODOBY. TU MŮŽETE VIDĚT V MAHENOVĚ DIVADLE V BRNĚ.

Hana
Příběh podle skutečné události se odehrává ve Valašském Meziříčí, kde v roce 1954 vypukla tyfová epidemie.

Strašidýlko Stráša
Hrdinou knížky pro děti, kterou ilustrovala Galina Miklínová, je strašidýlko, jež se sprátelí s chlapcem.

Slepá mapa
Tři ženy, tři generace, jedna rodina a mnoho životních zvrátů a traumat, která vyplouvají na povrch.

Hotýlek
Spleť příběh rodiny Mánesovy a jejich hotelu, který nabízel mileneckým párům potěšení a rozkoš.

Tiché roky
Bohdana je uzavřená dívka žijící s protivným otcem, Svatopluk Žák oddaný komunistu. Co ty dva spojuje?